

KVÆG NYT

NR. 05 14. APR 2023

Kontrol af Dyrevelfærdsmærket på vej

En ny kontrolkampagne sætter spot på malkekvægsbesætninger i Hjerterordningen. Bl.a. kontrolleres besætninger, der leverer kalve til producenter af Dansk Kalv.

Fra maj til oktober ruller Fødevarestyrelsens biler ud til malkekvægsbesætninger i hele landet for at kontrollere, at kravene til Dyrevelfærdsmærket – også kaldet Hjerterordningen – overholdes. De besætninger, som får besøg, vil være malkekvægsbesætninger, der leverer småkalve til Dansk Kalv-producenter og besætninger, der leverer mælk med 3 hjerter.

Ifølge specialkonsulent i Fødevarestyrelsen Christina Nygaard er formålet med kampagnen bl.a. at understøtte, at Dyrevelfærdsmærket løfter dyrevelfærden for så mange dyr som muligt.

"Forbrugeren skal kunne stole på mærket og på, at besætningerne har bedre dyrevelfærd end kravene i den generelle lovgivning. Derfor kontrollerer vi, at kravene overholdes ude i besætningerne," forklarer hun.

I alt besøger kontrollanterne 150 af de 300 malkekvægsbesætninger, der leverer 3-hjertet mælk, og 100 af de godt 600 hjerte 2-besætninger, der leverer småkalve til Dansk Kalv-producenter.

Ordningens arealkrav i fokus

I hjerte 3-besætningerne vil kontrollanterne ifølge Christina Nygaard især have fokus på ordningens arealkrav. Det skyldes, at disse besætninger primært er økologiske, og at det udvidede arealkrav i hjerterordningen ligger højere end økologikravet.

Kravet lyder på, at der skal være 8 kvm. pr. ko til stor race og 6,6 kvm. til lille race – heraf kan de 2 kvm. være udeareal.

"Hav gerne fx en staldoversigt eller plantegning klar med mål på arealet for de enkelte hold – det vil lette kontrollen," opfordrer Christina Nygaard.

Kalve skal opstaldes to og to

Mælkeproducenter, som leverer kalve til producenter af Dansk Kalv, skal være registrerede som hjerte 2-besætninger og opfylde velfærdskravene for de kalve, der sælges til slagtekalveproducenten. Det betyder, at kalvene skal opstaldes to og to, fra de er syv dage gamle.

"Ved Hjerterordningens start betød dette krav en ændring i kalvenes opstaldning hos mange af producenterne, og derfor havde vi en overgangsordning. Nu gælder kravet alle kalve under Dyrevelfærdsmærket, og det skal leverandørerne af småkalve være opmærksomme på. Det vil vi bl.a. kontrollere nu," fortæller Christina Nygaard.

Afmeld ordningen skriftligt ved ophør

Besætninger, der har været tilmeldt Dyrevelfærdsmærket, men som er ophørt med at levere kalve til Dansk Kalv-producenter, skal huske at afmelde sig ordningen.

Når Fødevarestyrelsen møder op for at gennemføre kontrol, er det er for sent at reagere. Afmelding foretages ved at sende en mail til bedre-dyrevelfaerd@fvst.dk.

VIL DU VIDE MERE:
PETER RAUNDAL, PRA@SEGES.DK

Kom i gang med at sortere plast på bedriften

SIDE 2

Græs i sædskiftet øger kulstoflagring

SIDE 3

Hold nemt styr på dine markvandinger

SIDE 3

Forbrugerne går efter hjerterne

Ifølge ejerchef i Danish Crown, Torben Nørremerk er dyrevelfærd – og dermed Hjerterordningen – tydeligvis noget, som forbrugerne går efter: "De to hjerter på vores Dansk Kalv-produkter har været med til at hæve afsætningen af konceptet med 30 pct. de seneste tre år."

Fra Arla lyder meldingen: "Vi er meget glade for mærket. Det styrker helt klart relationen til vores kunder, at der er hjerter på produkterne," fortæller regionschef Henriette Guldager.

Også kvæglandmændene har taget ordningen til sig. Ud af de ca. 2.200 besætninger, der er tilmeldt, er de 1.800 kvægbesætninger.

Find info om Dyrevelfærdsmærket på www.bedre-dyrevelfaerd.dk

Kom i gang med at sortere plast på bedriften

Plast er en vigtig ressource, som det giver god mening at sortere, så den kan genanvendes. Nyt infomateriale gør det nemmere at komme i gang med at sortere på bedriften.

Landbruget bruger meget plast. Et godt eksempel er ensilageplast. Og eftersom plast er en værdifuld ressource, som kan genanvendes til nye produkter, giver det rigtig god mening at sortere.

Faktisk er det et krav, at virksomheder i Danmark sorterer deres plastaffald. Politikerne har sat et specifikt mål for landbrugssektoren om at sortere 50 pct. af plastaffaldet til genanvendelse i 2025 og 80 pct. i 2030.

Mælkeproducent har sorteret længe

Mange landmænd er allerede i gang med at sortere. En af dem er mælkeproducent Jesper Nielsen fra Egelund Kvægbrug ved Åbenrå.

"Jeg har sorteret den bløde plast som fx ensilageplast i mange år. Dels fordi det fylder meget, men også af hensyn til miljøet," fortæller Jesper Nielsen.

Han har en aftale med en privat aktør, der indsamler plasten til genanvendelse. Plastcontaineren tømmes efter behov, når han siger til.

Alle ved, hvor plasten skal hen

Plastcontaineren betyder også, at alle på gården ved, hvor plasten skal hen, så den ikke kommer til at ligge og flyde midlertidigt alle mulige steder.

"Det signalerer orden og er et plus på imagekontoen over for lokalsamfundet," forklarer han.

Indtil videre har Jesper Nielsen kun sorteret den bløde plast til genanvendelse, men han har planer om også at komme i gang med at sortere den hårde plast.

"Det er jo den vej, det går. Vi skal helt klart genbruge alt det, vi overhovedet kan – det er sund fornuft. Så nu skal jeg i gang med at se på mulighederne for at få afhentet den hårde plast," forklarer han.

Flere løsninger på vej for hård plast

Netop ordninger til indsamling af den hårde plast til genanvendelse oplever nogle landmænd som en udfordring. Der findes dog en række muligheder.

Jesper Nielsen sorterer blød plast til genanvendelse: "Vi skal helt klart genbruge alt det, vi overhovedet kan."

Chefkonsulent i Landbrug & Fødevarers afdeling for Miljø og Bæredygtighed, Birgitte Kjær, nævner fx Dansk Emballage, som tilbyder at aftage hård plast til direkte genbrug og genanvendelse. Gratis afhentning af den tomme emballage som palletanke, plastromler og plastdunke kan bookes på Dansk Emballages hjemmeside.

"Men vi forventer, at der kommer flere løsninger for den hårde plast, som typisk er emballage," forklarer hun.

"Fra 2025 træder der et producentansvar i kraft for emballage. Det betyder, at producenterne har pligt til at finansiere og sørge for indsamling af emballagen til genanvendelse," fortæller Birgitte Kjær.

Få hjælp til at komme i gang

Hvis du som landmand gerne vil i gang med at sortere plast på bedriften, er der hjælp til at hente i en guide, som Landbrug & Fødevarer har lavet i samarbejde med Miljøstyrelsen.

Her kan du bl.a. finde svar på, hvordan man skaffer beholdere, hvor ren plasten skal være, hvem der kan afhente plasten m.m.

Guiden kan downloades fra Miljøstyrelsen hjemmeside mst.dk/plastsorteringlandbrug.

VIL DU VIDE MERE:
BIRGITTE KJÆR, BIRG@LF.DK

Eksempler på plast der kan genanvendes

- Landbrugsfolie/ensilageplast
- Plastsække
- Dunke i hård plast
- Wrap og folie fra paller og baller
- Big bags

Græs i sædskiftet øger kulstoflagring – men træerne vokser ikke ind i himlen

Forskere ved Aarhus Universitet har benyttet langvarige forsøg med kvægsædskifter til at opgøre pålidelige kulstoflagringspotentialer for kløvergræs i om drift.

En forøgelse i jordens kulstoflager kan reducere den årlige CO₂-udledning og dermed bidrage til at afbøde klimaforandringer. Men hvad skal der til for at øge kulstofindholdet i landbrugsjorden?

Processen starter med, at planterne ved hjælp af sollysets energi omdanner CO₂ og vand til ilt og organisk materiale. Derfor handler det i høj grad om at maksimere produktionen af plantebiomasse mest muligt.

I landbrugssammenhæng peges der især på en større brug af flerårige afgrøder som græs, der opretholder produktion en større del af året og afsætter mere kulstof i plantedele, som ikke fjernes – herunder især i rodsystemet.

Opgørelse kræver mange oplysninger

En pålidelig opgørelse af driftstiltags kulstoflagringspotentialer kræver dog mange oplysninger.

”Først og fremmest er man afhængig af langvarige markforsøg, hvor driftstiltagene er undersøgt, idet jordens kulstofindhold kun ændrer sig langsomt over en længere årrække,” siger professor Jørgen Eriksen fra Institut for Agroøkologi på Aarhus Universitet.

Sådanne forsøg er sjældne og derfor værdifulde.

Aarhus Universitet råder over et forsøg anlagt i Foulum i 1987, hvor et seksmarks-sæd-

skifte med to år med kløvergræs blev indført på et areal med korndyrkning som forhistorie. For sædskiftet med en tredjedel kløvergræs i hele perioden steg kulstof i jord indtil en ny ligevægtstilstand blev opnået.

Ligevægtstilstand efter 20 år

Den nye ligevægtstilstand blev opnået efter 20 år, hvorefter kulstof i jord ikke ændrede sig yderligere. Den gennemsnitlige årlige lagring af kulstof ved at omlægge et areal, som tidligere blev brugt til korndyrkning, til et sædskifte med en tredjedel kløvergræs blev bestemt til 0,25 tons pr. hektar pr. år.

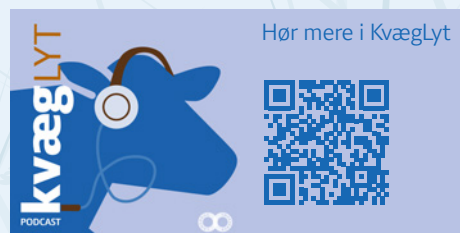
”Den større ændring i kulstoflageret i de første år er godt nyt i en klimasammenhæng, idet der er brug for virkemidler med en markant og hurtig effekt. Den dårlige nyhed er, at træerne ikke vokser ind i himlen,” siger postdoc Johannes L. Jensen fra Institut for Agroøkologi på Aarhus Universitet.

”Efter 20 år har virkemidlet ikke længere en opbyggende effekt, men sædskiftet med en tredjedel kløvergræs skal alligevel fastholdes for at opretholde niveauet. Hvis man fx omlægges til korndyrkning, vil kulstof i jord hurtigt falde igen,” fortsætter han.

Læs mere i disse artikler:

Soil Organic C and N Stock Changes in Grass-Clover Leys: Effect of Grassland Proportion and Organic Fertilizer i Geoderma. Forfattere: Johannes L. Jensen, Amélie Marie Beucher og Jørgen Eriksen

Kan vi øge kulstofindholdet i landbrugsjorden i Vand og Jord nr. 3, september 2022. Forfattere: Johannes L. Jensen, Lars J. Munkholm og Jørgen Eriksen

VIL DU VIDE MERE:

JOHANNES L. JENSEN, |LJ@AGRO.AU.DK
JØRGEN ERIKSEN, JORGEN.ERIKSEN@AGRO.AU.DK

Hold nemt styr på dine markvandinger

Vanding kan være en større logistisk opgave – særligt hvis du har flere vandingsmaskiner. Med FarmTracking Premium bliver arbejdet meget mere overskueligt.

FarmTracking er et enkelt registreringsprogram, der giver dig overblik over dine behandlinger i marken. I FarmTrackings Premium-udgave har du et godt overblik over dine vandinger. Fx kan du let og hurtigt se, hvor vandingsmaskinerne er placeret, hvornår de skal flyttes, og hvornår de enkelte spor sidst blev vandet.

Beregner vandbalancen for hvert spor

Som noget unikt beregner FarmTracking Premium vandbalancen for hvert enkelt spor i marken, så vandingen kan foretages rettidig. Beregningen af vandbalancen tager højde for flere forskellige forhold, herunder markens afgrøde, jordtype, dato for fremspiring af vørsæd samt lokale vejrdata fra

DMI. Til Agromek 2022 tildelte dommerpanelet hele to 'Agromek Stars' til vandingsmodulet, fordi funktionen gør en stor forskel i forhold til at gøre markvandinger effektive og overskuelige.

Styr på vandingsmaskinerne

Landmanden Steffen Bjerre fra Brande bruger FarmTracking Premium til at holde styr på sine 320 hektar med kartofler, rug og vårbyg samt 11 vandingsmaskiner. Du kan høre Steffen Bjerre fortælle om sine erfaringer med programmet på Seges.tv, hvor du kan se eller gense webinarer "Online gårdbesøg: Hold styr på dine vandinger".

Prøv FarmTracking Premium gratis

Du kan prøve FarmTracking Premium gratis i løbende + efterfølgende måned. Husk blot at afbestille det inden for månedens udgang. Opret dit abonnement på www.seges.dk/farmtracking, eller ring til SEGES Kundecenter på tlf. 7015 5015.

Med vandingsmodulet i FarmTracking Premium får du:

- Fuldt overblik over markernes vandingsspor og pumper via kortet
- Overblik over hvornår dine vandingsmaskiner skal flyttes, og hvor maskinerne er placeret
- Vandbalancen for alle spor
- Historik over vandinger for alle spor.

Vandingsmodulet er en del af FarmTracking Premium. For priser, se www.seges.dk/priser

agromek
STARS 2022

VIL DU VIDE MERE:

PETER BISGAARD NIKOLAJSØN, PEBN@SEGES.DK

De nye regler reducerer smitterisikoen for deltagelse i dyrskuer.

Mere sikkert at udstille kvæg på dyrskuer

Reglerne for udstilling på dyrskuer strammes for at reducere smitterisikoen. Dyr af kødkvægsrace skal nu også testes individuelt for salmonella, og bedrifter med dyr importeret fra visse lande må ikke udstille.

Mange vil gerne udstille deres bedste avlsdyr på dyrskue. Men det indebærer en smitterisiko på grund af deltagelsen af dyr fra mange besætninger. Landbrug & Fødevarer Kvæg har derfor anbefalet strammere regler, og nu har Landsskuet samt de fleste andre danske dyrskuer vedtaget to nye regler.

Krav om individuel test af kødkvæg

De nye regler betyder, at også dyr af kødkvægsrace skal være individuelt testet negative for salmonella. Flere dyrskuer har efterspurgt test af kødkvæg før udstilling ligesom hidtil for dyr af malke race.

Salmonellaforekomsten blandt kødkvægsbesætninger er betydeligt lavere end blandt andre kvægproduktionsgrene, men kødkvægsbesætninger bliver ikke regelmæssigt testet for Salmonella Dublin i overvågningsprogrammet i samme grad som malkekvægsbesætninger.

Ingen udstilling fra bedrifter med kvæg fra højrisikolande

Indførsel af kvæg fra udlandet er en unødvendig smitterisiko for hele kvægbruget. Derfor har de samme skuer også vedtaget, at fra 1. januar 2024 må bedrifter ikke udstille kvæg, hvis de har dyr stående, som er indført fra højrisikolande efter 1. juni 2023.

Der skal gå 12 måneder efter, at de indførte dyr er afgået fra besætningen, før den igen må udstille kvæg.

Der kan være lokale forskelle på reglerne, så tjek det enkelte dyrskues regler inden tilmelding. Læs mere om reglerne i artiklen *Sundhedsregler for deltagelse i dyrskuer i Danmark* på Landbrugsinfo.dk.

VIL DU VIDE MERE:
ERIK RATTENBORG, ERA@SEGES.DK

Guide til god smittebeskyttelse ved håndtering af kvæggylle og dybstrøelse til biogas

Enkle procedurer kan reducere risikoen for smitte mellem kvægbesætninger, der leverer materiale til biogas. Nu er der lavet en guide til både kvæglændmænd og biogasanlæg om god smittebeskyttelse.

En undersøgelse fra Københavns Universitet har fastslået, at der er øget risiko for spredning af smitte til dyrene med bl.a. Salmonella Dublin mellem kvægbesætninger, der leverer gylle og dybstrøelse til biogas.

Risikoen ligger ifølge undersøgelsen ikke i den tilbageleverede afgassede gylle, men

i den megen håndtering og transport af gylle og dybstrøelse.

Samarbejdet *Tag smitten ved hornene* har derfor udarbejdet to guides til hhv. leverandører og modtagende biogasanlæg med gode råd om smittebeskyttelse.

Scan QR-koden til højre for at hente din guide eller find den i artiklen *Guide til god smittebeskyttelse ved håndtering af kvæggylle og dybstrøelse til biogas* på Landbrugsinfo.dk.

Læs om undersøgelsen i artiklen *Smitteforebyggelsen bør forbedres, når kvægbedrifter leverer til biogas* på Landbrugsinfo.dk.

Tag smitten ved hornene er et samarbejde mellem Den Danske Dyrlægeforening, Landbrug & Fødevarer, VikingDanmark, Boehringer Ingelheim, DLBR og SEGES Innovation.

VIL DU VIDE MERE:
BETINA TVISTHOLM, BETV@SEGES.DK

Salmonellabarometeret tager løbende pulsen på salmonellastatus i de danske malkekvægsbesætninger. Find tallene bag barometeret på Landbrugsinfo.dk ved at søge på "*Salmonellabarometeret*".

